

KATHOLIKUS NÉPLAP.

38. szám.

Pest, september 21. 1853.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizetheti rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó-társulat ügynökénél: ezkorutca 6. szám. földszint, a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félve 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félve 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez címezendők. (Pesten a központi papnövéldében.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratú embereknek. Luk. 2, 14.

Guineai missio.

Kivonat főt. Durand, szűz Mária sz. szivéről nevezett egyetbeli apostoli missionariusnak édes anyjához írt leveléből. —

Szent-Mária. Februar 15. 1852.

Használok a jó alkalmat, melyet egy francia hajó indulása nyújtott, hogy az örvendetes hírt önnel tudathassam: „fia Antal — felszentelt pap!” A Mindenszentek utáni nap volt, mellyen kezeim a sz. kenettel megkenettek. A papszentelés szertartásai, mellyek olly főségesek az europai egyházak csarnokaiban, itt e távol s elhagyott szigeten több nagyszerűséggel látszottak birni. A protestansok, sőt magok a mahomedánusok is csapatonként jöttek a magasztos jelenet szemlélésére, s mély megilletődéssel hagyták el egyszerű templomunkat. A jelenlevőket két izben a legélénkebb megindulással párosult részvét és megilletődés fogta el; tán mivel a felszentelendő olly gyorsan a földre borult, vagy hogy a püspök s az őt környező papok kezeit terjeszték ki feje fölé; a megilletődés olly nagy volt, hogy sokan, mint később hallottam, könnyekre fakadtak. Vajha e nap volna a hajnalpir, melly szétoszlassa a hitetlenség éjszakáját! A mi engem illet, ollyakat éreztem lelkemben, mellyeket szóval ki nem ejthetek. Midőn a főpaprak az espereshez intézett szavait hallottam: „Tudod-e, hogy méltó erre?” nagy félelem lepett meg, s érzém a hideg verejtéket homlokomról leomlani! De e perczben szűz Máriára gondoltam, kitől aldiakonságom idején annyi malasztot nyertem, s azonnal összeszedtem magamat, nyugodt lélekkel, mint a gyermek, mikor édes anyja karjaiba siet. Most aldóm és

dicsérem Istenemet, dicsérem lelkem mélyéből. Mit adhatok az Urnak azon kegyelmekért, mellyekkel halmozott?

Felszentelésem utáni vasárnap mondtam az első sz. misét. E nap keresztényeinknek ünnep volt. Az ünnepi sz. misének végével a muláttok és feketék a serigue boyesse-t, vagy is az új papot köszönteni jöttek, mert engem most csak így neveznek. A jó emberek minden kitelhető módon igyekeztek örömüket és jóakarataikat nyilvánítani. Némelylek hozzám jöttek, kívánták, hogy egykor kalifa, vagyis püspök lehessenek; mások különféle ajándékozkákat hoztak, s szívuk egyszerűségéből merített okokkal kértek azok elfogadására. A jámboroknak körülöttem való szorgoskodásai annyira meghatottak, hogy önkénytelenül is könnyek toluultak szemeimbe.

De hallja meg édes anyám, mint hirdetem sz. Máriában az Isten igéjét, a helyett, hogy Albreddába laknam, hol engem alkalmasint találhatni vélt. E szegény missio főnöke, kit szívemből becsülök, hirtelen a sárga hideglázba esett. Sz. Máriára hoztuk, hol harmadnapra karjaim közt kiadta lelkét. A derék bajtárs pályájának kezdetén volt még, de az Ur elég érettnek találta őt. Halála valóban szenthez illő volt, s mi örülünk, hogy terhes fáradalmaink közt az égben ismét egy közbenjárót birunk. Mióta Afrikába jöttem, máris egy püspökömnek és egy missionarius társamnak (mindkettő hazámfia) hunytam be szemeit. Mindazonáltal legyen meg az Ur akaratja. Ő tudja, ha nem követendem-e én is őket tán nem sokára az örök boldogságba.

Néhány nap mulva Dakarba hajóztam, hol vad erkölcsű fekete Mohamedánok laknak. A missionariusoknak eddigi fáradalmai mind hasztalanok voltak eddigi nyakasságok miatt. Kirá-

lyuk és egyszerűmind Marabutjok, Elimane különös egy ember, kit közelebből sikerült megismernem, minthogy ezelőtt titoknoka voltam. E különben jó érzésű férfiú bensőleg meg van győződve hitünk igazságairól, de királyságát nem akarja kockáztatni az örök érdekekért, fél keresztény lenni, nehogy országát elveszítse. Titokban ő mit sem törődik a Korán és Mahomed parancsaival, a világgal nem igen bajlódik, kivált ha kissé jobban felöntött a garatra. Egyszer kérdeztem, hogy mondana meg, mely vallást tart igaznak. „Holtunk után tudjuk meg leginkább, hol volt az igazság” felelé. „Az mindig, mondám, de akkor már késő lesz. Azt fogja Isten mondani: küldöttem hozzád fehér embereket, hogy hallgass tanításukra, hogy megtudd, mit tenned és mit kerülnöd kelljen, de te nem hallgattál azokra, igazságos tehát, hogy közönyösségedért számoljak veled.” E szavakra nem tudott felelni s nyugtalanságát titkolni akarván előtem, gyorsan elhagyott. Talán nagyobb reményünk volna, hogy keresztényé lesz, ha nem függne annyira a marabutoktól, kik az ország előkelői. E ravasz, kevély és gonosz emberek önkénytelen is az evangéliumi pharizeusokra emlékeztetnek. Gyakran órákig allanak a korannal kezökben a moschék ajtainál, a legalázatosabb állásban, hogy a nép bizalmát megnyerjék, — s csak hasonló alnokságok által szerezhettek maguknak annyi tekintélyt a szegény feketék fölött, kiket minden kitelhető módon nyomnak és zsarolnak, csak hogy önmagukat gazdagítsák. A sokféle mentőszert vagy bűvereklye eladásából nagy hasznot huznak. E bűvereklye vagy négermentőszert nem egyéb, mint papírszeletek, melyekre a csalók néhány arabs mondatot írnak, mit magok sem értenek. E papír szeleteket aztán darab kelmékbe esavarják. Az egyik óvőszert, mondják, a vadállatoktól, a másik betegségtől, haláltól, vagy tüztől óv. S e szereket igen drágán árulják. Magam láttam, hogy néhányat 100 forintig is felverték. E gyalázatos képmutatók iszonyu gyűlölettel viseltetnek irántunk. Faluról falura járnak, s ellenünk a legundokabb rágalmakat szórnak; azzal ámitják az együgyű népet, hogy a fehér papok azért jöttek ide, azért hagyták el hazájokat, hogy itt kinekeseket szerezzenek magoknak, s ha az országból ki nem üzetnek, nagy veszedelmet főgnának okozni. A megcsalott benszülöttek, kik különben remegnek előtök, nem mernek ellentállani parancsaiknak, hanem minket, a mennyire lehet, kerülnek. Daczára azonban e fondorkodásoknak, mégis vannak ezen együgyű, de szelid lelkek között, kik kibonta-

kozva lelki vakságukból, eléggé bátrak az igazságot követni, csak hogy fájdalom! kevesen.

Milly szájalomra méltók Afrikának e szegény népei. Ő mikor fog felvirradni a nap, mely meghozza számukra is az igazság világát! Mikor fogják az isteni vallás áldásait élvezni, azon vallást követni, mely egyedül képes megelégedést esepgetetni az elnyomottak szíveibe?!

Néhány hónapokig tartózkodtunk már Dakarban, midőn püspököm a guineai partokon tett fáradságos és hosszas utjából megérkezvén, engem Szent-Józsefben levő növelőnk gazdasági ügyeivel bizott meg. E lakhelyünket a benszülöttek Gasobile-nek nevezik. E helyet a missionariusok egy királytól vették néhány darab tarka kelmeért s bizonyos számú vaslemezekért, melyek itt pénz gyanánt használtatnak. Sz. József Ival nevű kis tálú és a Fisna folyó közt fekszik. Éjszának egy patak folyik, mellynek forrása soha sem apad ki, s azért nagy szárazság idején a szarvasok és tigrisek ide jarnak vizre. Délnek egyrészt sötét erdők terülnek el, hol számos vadállatok tanyáznak, más részről pedig a nagy Ozeán környezi. — Itt ezen magányban Kobes érsek egy kis növelőt alapított; a jövő felvirulás édes reményében Ő méltóságának e mellett három célja volt. Első: hogy az egyházi pályára készülő gyermekek szülőik hazából eltávolittassanak, minthogy igen gyakran történik, nemesak Afrikában, de Európában is, hogy a vallási tanítással homlokegyenest ellenkeznek a példák, mellyeket a gyermekek szülőik hazában látnak. Második az: hogy a hasonló koru gyermekek társaságától elvonattassanak. Tudja kiki, milly gyászos eredményei vannak, ha gyermekek hasonló koru romlott gyermekekkel társalkodnak. A harmadik cél végre az: hogy a rendes tudományokon kívül, a gyermekek szabad idejüket a gazdaság gyakorlatilag való megtanulásával tölthessék, mi elkerülhetlenül szükséges egy missionariusnak e vidéken, s a legalkalmasabb mód, mellyel sok jót tehet. A helység pusztá volt s mindent úgy kellett előteremteni; mit az első missionariusok, társaik s a 30 növelő tettek, az mind csak ideiglenes volt, s annál inkább megkívánta később a munkát. Szerencsénkre a hitterjesztő társulat segedelme épen jókor érkezett. Baudin ur, Sz. Lajosban a Senegal mellett helytartó, püspökünk böles belátását követvén, a tengerészeti ministerium részéről számunkra számos gazdasági eszközt nyert. Megjövén e segedelem, munkához foghattunk. Erre nézve legelőször ügyes és szorgalmas munkásokat kellett szereznem, s erre a Serr-eket legal-

kalmatosabbaknak gondoltam. E nép derekabb a feketéknél, ők kedvelik az éneket, vendégszeretők, élesebb elméjük és jobb ízlésük van. Ezek közül csak hamar 12 derék munkást választottam. Öltözetük darab esikos szövetből állott, mit csipőjökre kötöttek. Az éghajlat rendkívüli melegének daczára is, annyira iparkodtak, hogy a hónap végével a növelde építését majdnem bevégeztük.

De ne is gondolja édes anyám, hogy valami nagy épület az a mi növeldénk, hogy sok szobája van a sok növendék számára, nem; a növelde csak négyszögletű kunyhóból áll. Az emberek laka ugyan készen állott már, de az Isten házat még építeni kelle, s e munkát már továbbra nem halaszthattuk. Még esónakunk a parton vagy 10 órányira vezetett, s 80 darab fát hozott, melyek kemények mint a vas s egyenesek mint a kaka, addig feketéink kezeikkel a földet kivájták, segédeink a gerendára szükséges deszkákat fűrészelték, a missionariusok pedig segítette növendékeik által, a padlót egyenítették. Mindenki tehetése szerint szorgoskodott a sz. munka végrehajtásán úgy, hogy kis kápolnánk csakhamar elkészült. Egyszerű volt, de szép; hajója keresztalakú, a tenger parton szedett drága kagylókkal ékesítve. Az oltárt a Bold. Szűz és sz. József szobrai díszesíték. E szobrokat spanyol barátok küldötték Cadixből. Az aranyozott szentségház fölött Urunk fekete képsobrá áll, mit Franciaországból kaptunk. A kápolna fölött kúp emelkedik, rajt a sz. kereszt jele, melly a távol vadonba s a messze tengerre ellátszik.

E mű valódi esoda volt a sziget lakóira nézve. A legbelsőbb vidékekről bámulva jöttek a szerencsének a kápolna megtekintésére. Leültek a homokra s lábukat keresztbe vetvén, állokat kezükre támasztva, a legnagyobb figyelemmel órákig esodáltak az eddig még látatlan művet. S aztán egymás közt mondták: Jugal (Franciaország) soha sem fog illy szép és nagy Dhiengoboa (templomot) építhetni. A fehérék esodálatos emberek, fejökben vannak eszközeik, hogy mindent megtehessenek, a mit akarnak. — S mi örülve munkánk szerencsés végeztén, kértük a Mindenhatót, hogy miután az anyagi templom fölépítésében segített rajtunk, későbbre sem vonná meg kegyelmét, hogy neki méltóbb templomot építsünk, hogy a szegény s a hitelenség sötétében tévelygők szíveit neki megnyerhessük.

A növelde fölépülése óta többször voltam sz. Józsefen. Ha édes anyám láthatná, mily változatos itt a missionarius élete! Majd meredek partokon igyekszik a folyam széléhez lejutni,

hogy átúszhasson rajta; majd ismét haza jönni látna a puskával, vallamon szarvast hozva; mert itt nem vehetünk élelmet a piacon, mint Franciaországban, hanem magunknak kell azt megszerezni. Mäskor a majmok kergetésében lepett volna meg, melyek lakunkhoz jöttek, hogy élelmi szereinket ellopják. Meg mäskor a szomszéd erdőkben tanyázó elefantok utáni lesben talált volna. De mennyire megijedt volna édes anyám, ha azon veszedelmet, mellyben csak néhány nap előtt voltam, látta volna. A Fizna folyó partjain elterülő erdő belsejét akartam megvizsgálni, miért is egy szerencsét szólítottam fel, hogy kísérjen oda. Nap költe előtt két órával indultunk, esendes csillagos éjszakán. Alig hogy a folyó partjainál levő dombra értünk, egyszerre egy bokorból rémitő ordítás hangzott, s mi a körülbelül 300 lábnyi távolban valami fekete alakot láttunk. Az ordítás a völgyben még rémitőbben visszhangzott, mintha a vadon minden vadállatai egyszerre bögték volna. E lárma az éj esondében még borzasztóbb volt. Én és utitársam a közel veszély érzetében mintegy megdermedve állottunk.

„Minő állat ez?” kérdém azonnal követőmet. De alig nyitottam meg számat, midőn kezével remegve intve, felelé: „nopil, nopil!” az az: csitt, csitt! Az ordítás egy perczre megszűnt, s én ismét kérdeztem; kísérőm megint csak esendően intett „nopil, nopil” szavakkal szeméit szüntelen az állatra függesztve, melly lassanként előbbre jött, úgy hogy egy részben árnyékát is láthattuk. Négerem 8 golyóval töltött fegyverével kezében mintegy leszegezve állott. Ki tudja, meddig tartott volna még helyzetünk, ha azalatt a hajnalpir fel nem tűnik. Négerem, ki ekkor már magához jött, mondá, hogy az állat éhes hyena volt, melly azonban nem mert felénk közeledni, minthogy ketten voltunk; de ha ő maga lett volna, bizonyára az orrát leharapja, az az megölte volna (a négerék az élet kütforrását az orrban helyezik.) Kérdém aztán, mért nem akarta az állat nevét kimondani. A négerék hite szerint, felelé, némelly vadállatok neveit jelenlétökben nem szabad kiejteni, mivel az embert azonnal szétszaggatják.

Mäskor egész missionkat nagy veszély fenyegette. Márczius közepe volt, a fak levelei hullottak, a fű sárgulni kezdett s a vadászat ideje itt volt. Este felé az erdők fölött homályos felhő mutatkozott az égen. Tompa moraj hallatszott utána, melly mindinkább növekedett hasonlag a viharhoz. E perczben a feketék tüzet kiáltottak. S valóban az volt. A láthatár egy tüztenger volt,

a veszély mindinkább közelgett felénk, nagy fák, bokrok, a fű, s minden a mi utjában állt, meggyult s egy percz alatt hamuvá égett. Tan-nyánk egy percz alatt semmivé lehe- te, de a gond- viselés kezétől megállítva a tűzvész, tanyánktól nem messze egy forrásnál, melly elefánt-kútnak mondatik, kialudt. Ezer hála a láthatatlan kéz- nek, melly a vést megállítá s mondá: „ne to- vább.“ Hala a láthatatlan kéznek, mert közben- jötte nélkül Sz. József már nem állana!

De ezek nem egyedüli veszedelmeink. A la- kosok vadsága ránk nézve nem kevésbé kárho- zatos, mint a vadállatoké, vagy az elemek tom- bolása. S pedig minden részről barbar népek kör- nyeznek. Így például a Puda-k törzséből néhá- nyan már életünkre akartak törni, s csak a jobb zsákmány reményében állottak el föltétöktől. Az emberevők sem ritkák e tájon. Közel hozzánk a Gam- bie partjain egy törzs lakik, mellynél a testesebb ember ha megbetegszik, azonnal a ha- lál martalékja lesz; mert a többiek felemésztik, nehogy további betegeskedése által soványabb legyen. „Nem olly jó a husa,“ mondják, hogy ha sovány. Minapában egy missionarius társunk, ki Nagy-Bassában lakik, egy szomorkodó né- gertől kérdé, mi lenne oka szomorúságának? „Az felelé sohajtva a fekete, hogy vacsorám igen ese- kély volt.“ — „Mit ettél tehát?“ kérdé tovább a missionarius. „Csak két emberfület“, válaszolt a kérdezett.

Mig ezek így történtek, a püspök ő méltó- Sz. Máriába küldött, hol most vagyok. E kis an- gol sziget a Gambie torkolatánál egy órányi te- rületű 5—600 lakossal. Hala legyen a Minden- hatónak! sz. hitünk a methodista papok fagga- tásainak és számos akadályok daczára e szigeten igen terjed. Ezen év folytával 130 keresztelke- dett még s 40-en járultak először az Ur asztalá- hoz. Uj keresztényeinktől igen sokan remélhe- tünk. Nem mulik el egy nap, hogy szívök egy- szerüségből s hitbuzgalmukból jövő szavaik fe- lett ne könnyeznének az öröm és hála könnyeit. Nem rég kérdé püspökünk egy 40 éves asszony- tól, valjon emlékszik-e még első áldozása nap- jára, emlékszik-e, miket érzett, midőn Megvál- tóját először vevé magához? „Nem mondhatom ki, atyám, válaszolt, csak azt mondhatom, hogy olly valamit érzettem, mintha szívem egészen megnyílt volna.“ Ezekből értheti kedves anyám, milly kimondhatlan boldogságot szereznek a missionariusnak az isteni kegyelem e működései, hogy ezek feledtetik el a bajokban és veszélyek- ben dús missionarius-élet keserveit. A Bold. Szüz e szigetnek védnöke, ő az, ki e vigasztalásokat

nyújtja nekünk, esedezzünk előtte mindnyájan, hogy végezze be művét, és a hitetlenség homá- lyában tévelygő juhokat isteni Fiának aklába vezesse! Isten áldása önnel kedves anyám!

Legengedelmesebb fia

Durand Antal.

Matrózkaland.

Dickens-től.

Ismét egy példa tanúsítja, milly vérengző tettek elkövetésére esabítja a szivteleneket a nyereszkesedési vágy. A rabszolgakereskedés, ezen szennyfoltja a keresztény- ségnek, újabb időkben törvények által szigorún tilalmaz- tatik, és ez ügyben az afrikai déli partok körül, honnan a rabszolgák Amerikába szoktak szállítatni, angol hadigő- zösök czirkálnak. Azonban mindemellett is történnék illy szállítások. Hogy pedig rajtakapítás esetében a büntetés elkerülésére milly eszközökhöz folyamodnak a rabszolgá- kereskedők, mutassa a jelen történet, mellyet azon ten- gerész beszéli el, ki tanuja volt.

„Nos hát,“ mondá Ayres Jakab, nézzünk egy hajó után. E szavai után elhagyók Madison streeti szállásun- kat (Amerikának New-York nevű városáról van szó) és az öbölnek tartottunk, hol a matróz- (hajóslegény) bérlő lakott.

A matrózbérlő szobája, melly igen kis terjedelmű volt, egy hosszú asztal által két részre volt szelve. Mő- götte állt az igen átható szemekkel bíró bérlő, kinek arezvonása inkább zsidó-, mint amerikaira mutatott. Az asztal előtt pedig egész serge állt a matrózoknak. A mat- rózokat igénylő hajók sorozata a falon volt látható. A bérlő rövid szünetekben, mellyek alatt irással vesződött, fel fel kiáltott: „No, kin van most a sor? Brown Jakab, fogja a tollat s írja ide nevét. Ugy; nagyon jól van. Ki jó még? Hé, Szilas Jónás, markolja meg a tollat, hagy- tunk helyet nevének. Ugy ni; most elmehet.“ E szavai után új ívpapirt vett elé. Most következik Lucy Anna (hajó neve.)

„Hát ti hova készültök fiuk?“ mondá minket meg- látva.

„Mi biz azt nem vesszük olly szigorún, felelé Ayres Jakab, csak rövid legyen az út; theakereskedős hajókon nem akarok magamnak pénzt szerezni.“

„Jól van hát fiu! Épen itt kínálkozik nektek való hely. Szép hajó, jó kapitány s épen két emberre van szük- sége Holnap elvitörölztek Afrika délpártjára. Atkozott egy szép utazás lesz.“

„Mit gondolsz, kérdé Jakab, ráálljunk?“

„A hogy neked tetszik“, feleltem.

„Jól van, felesapunk!“ mondá Jakab. A jövő percz- ben egy kötelezvény alá irtuk nevünket, mellynek értel- me szerint egy bizonyos Curson Jánosnak köteleztük ma- gunkat hónaponként 16 dollárnyi *) fizetés mellett egy Afrikába s onnan vissza teendő utazás alatt parancsait teljesíteni. Egy hónapi bérünket előre kikaptuk s jövő nap már a hajó orrában levő matrózszobába szállásoltuk el magunkat. Kivülünk még négyből állt a legénység, tudniillik: egy máltai, egy portugalli és két amerikából. Nehéz volt előre kitudni, hogy az „öreg“ (a kapitány)

*) 1 dollár 2 forint s néhány krajczár pengő.

milly jellemű s hová való; mert a kapitányok annál kevésbé mutatják eleinte valódi jellemüket, minél jobban mutatják ki később foguk fehéret. A hajó ellen, az étkezést tekintve, semmi kifogásunk nem volt, a legénység nem tartaték szűken, s így midőn másnap kedvező széllel a kikötőt elhagyva, a világító torony mellett elvitorláztunk, legjobb reményünk volt kellemes utazáshoz.

Utazásunk alatt mi különös sem történt, minden a maga rendén ment. Már csak vagy 100 angol mértföldnyire lehettünk az afrikai parttól, s kedvező széllel ellátott vitorláink olly gyorsan vittek, hogy másnap már megláttuk a nyeregalaku szárazföldet. Azonban még mielőtt tökéletesen szombatúnt volna a part, láttunk éjszaka felül fehér füstoszlop emelkedni s lassanként a köddel egybeolvadni; közelebb érve, több s több illy füstoszlop volt rendes távolságban egymástól észrevehető.

Mig a nagy tengeren járt hajónk, nem igen volt alkalmam Jakabbal beszélgetni; mert a hajónk két egymástól távol eső részében voltunk alkalmazva. Most azonban kiki a fedezeten időzött, s mig hajónk szélről kergetve, gyorsan sietett utja célját elérni, addig mi ketten a hajóorrára menve, az emleket tüzeket szemléltük.

„Ugyan mi a manót jelenthetnek ezek?” kérdém.

„En gyanítom, felelt Jakab, tovább éjszaka felé bizonyosan angol hadigőzös látható, s e tüzek intőjelek valamely rabszolgahajónak, hogy ne merjen most a partnak közelgüni.”

„Nem rossz jel! a füstöt hamarabb kell látniok még, mint a partot.”

„Természetesen; s az illy hajók aztán örizkednek a parttól, mig a hadigőzös el nem pusztul; ha ez megtörtént, akkor beesúznak, megrakodnak rabszolgákkal, s megint elosonnak, még mielőtt ollyan hadigőzősféle észrevénne.”

„Igazad van, kiálték fel, hanem nézz csak éjszaka felé, nem füst ott az a fekete vonal?”

„Igazad van. Az egy angol gőzös füstje; a partnak tart s azért ég ott az a sok tűz.”

„Átkozott! mormogá közelünkben a kapitány. Legelső alkalommal nálunk lesz a fickó.”

Ezalatt hajónk közel ért a kikötőhez. Kivehattük már a fasort s az ennek háta megett levő különféle nemzetek zászlajával ellátott rakhelyeket.

Alig eresztők le horgonyunkat, nálunk termett az említett hadigőzös segédhajója. Papirjaink, utleveleink megvizsgáltattak, s rendben találtatva, a gőzös tisztje indulófélben volt, midőn kapitányunk e kérdéssel állt elő:

„Nines közelében egyike Szám' bátya hajóinak, kapitány?”

„Perry 8 nap előtt itt volt s az éjszakai partoknak tartott.”

„Igen? igen? kiált fel öregünk, s nem birt egy jetsző mosolyt elnyomni. A tiszt ezt észrevén, mondá:

„Ejnye, szeretnék ön hajója beljébe tekinteni; talán csak ninesenek tiltott árucikkjei?”

„Hohó, kapitány, nem engedem meg. Gondolom, jobb lenne, előbb ide fel nézni — evvel a hajó árboczán lebegő amerikai zászlóra mutatott — mielőtt eszébe jöne hajómat megvizsgálni.”

„Annál rosszabb, felelt a tiszt saját hajójába szállva s elindulva, e zászló már több alávaló rabszolgakereskedőt védett.”

„Tovább is fog — morgott félrefordulva öregünk — bár mint erőlködjék is Angolhon.”

„Ördögöt! mit akar az öreg?” kérdé tőlem Jakab.

„Mit gondolsz?”

„No's, ha nem törné rozban fejét, miért akarja tudni, hogy hol kalandoznak hajóikkal a Yankeeek? (amerikaiak) Azonban esendesen! majd meglássuk, honnan fúj a szél.”

Jövő nap elment öregünk a szárazföldre, egy rakhelyre s ezután ritkán láttatá magát. Mi hozzáfogtunk a hozott árucikkkek kibordásához. Néhány nap alatt a hajó félig ki volt ürítve. Az utolsó árucikkket vivő csolnakkal kormányosunk engem egy levéllel öregünk után küldött. A kikötőtől meredek, de meglehetősen út vezetett fel. Utközben rabszolgáktól hordott ülésezékeken kényelmeskedő előkelő szerezesen benszülöttekkel találkozám. Felérve, előttem feküvének a fákölelte rakhelyek s messzeterjedő kilátásom volt mind a tenger, mind a szárazföld felé. Öregünk három, négy könnyen öltözött férfi közt üldögélt. Sörivás és beszélgetéssel tölték idejüket.

„Nos fiu, szól engem meglátva, üres már hajóm?”

„Félig csak, uram.”

„Félig csak, he? szólt a levelet felbontva. Sétálj itt egy kissé körül, mig a válasz elkészül. Ezzel eltávozám, azonban még hallhatám a társaihoz intézett szavait: Nap lementig készek leszünk.”

Ugyan miben törheti fejét az öreg? tőprenkedém magamban, mialatt cél nélkül ide oda járkálék. Hajónk estélig nem ürülhet ki. Utóbb tán rabszolgákkal akarja hajóját megrakni; — van valami a dologban; azonban inkább agyonlövetem magam, hogy sem e célra segédkezet nyujtsak.

Ezalatt jótova értem a rakhelyektől, s egy nyílt tágas téren látám magam, mellyen csak egy emeletes, tág udvartól kerített ház volt látható. Egyszerre e helyről borzasztó bögés, jajgatás, elfojtott sohajok és olly zürzavar hallatszott, melly nyilván nagy embertömeg jelenlétere mutatott. Elborzadva sieték a kerítéshez. Milly jelenet tünt szemem elé! Több száz elgyengült, elsoványult szerezesen rabszolga állt vagy hevert olly helyzetben, minőbe csak a legnagyobb kín és fájdalom hozhatta őket! Az udvar egyik szegletén két, s hozzá még szinte fekete ember vasjeleket tüzesíte, s a szerencsétlen rabszolgák karja és lábaira süté, mig mások e szerencsétleneket tarták és jajkiáltásaikat elnyomni törekvének. Elképedve futék a hely színére, segítségükre; azonban az udvar közepére érve, átlátám szándékom kivihetlenségét, s betegen és félig elájulva sieték el, kezimmal dugva be füleimet. Olly borzasztó jelenet volt ez, hogy alig hiheték szememnek. Eltávoztamkor még hallám a szivszaggató jajkiáltásokat, látám a szegény rabszolgákat reszketni a tüzes vas alatt s földön henteregni halálkínok között, midőn a félelmes jel már rájuk volt sütve. . . .

„Mi tesz olly lehangoltta fiu? kérdé tőlem egy magas, széles karimájú szalmakalapos Yankee. En hallgaték; mert csakugyan annyira le valék hangolva, hogy minden kedvem elment a feleléstől. Azonban tőle megtudtam, miszerint öregünk, mint már rég gyanítám, rabszolgákkal fogja megrakni hajóját.

Visszatértem alatt azon helyre, hol a levelet valék átveendő, meggondolám, mi kötelesség vár rám a dolgok ez állásánál. Erősen el valék határozva, e hajóval többé nem szállni tengerre. Érzém, miszerint most egyedüli kötelességem, ez egész ügyet az angol hadigőzősöknek feljeleníteni. Azonban hogyan fog sikerülni szándékom? hogyan fogok észrevétlenül elszökhetni hajómról? s ha ez sikerül is, minő kilátásom lehet, idején az angol gőzőshöz elérhetni? Mindez nekem igen kivihetlennék látszott.

Utoljára elhatározom, hogy egyenes uton fogok járni, s az öregnek nyilván megmondom, miszerint hajójában többé nem szolgállok. E szándékkal mentem vissza a rakhely-helyhez; azonban meglepetésemre kelle hallanom, hogy az öreg már visszament hajójára, s nekem meghagyá az utána jövetelt. A hajóra érve, elmondám Jakabnak a történeteket, azon reményben, hogy tanácsa ez ügyben hasznomra lesz.

„Hát mit szándékozol most tenni? kérdé Jakab.

„Elbocsátásomat fogom kérni.“

„Bolondság! ha partra lépsz, nyilvános életveszélynek teszed ki magad. Azonban ha már egyszer el akarsz menni, várj legalább, míg a rabszolgák hajóinkon lesznek, s akkor iparkodjál valami hajóval a hadigőzökre jönni. Azonban mért vagy te oly nagy barátja a négereknek? azt tartom, egy pár száz dollár mindenkinél nyílt zsebre találhat.“

„Ó Jakab, ha te azt láttad volna, mit én!“

„Jól van nó, csak csendesen, hadd lássuk, mi mondani valója van öregünknek. — A kapitány épen most a legénységet összehívatta a kormányos által.“

„Fiúk! mondá öregünk, midőn mindnyájan összegyűltünk körüle. — Naplemenetkor rabszolgákkal rakom meg hajómat. Ha részt vesztek kivételében, egyenkint 200 dollárt kaptok; ha nem, menjetek ki a szárazföldre, vagy ha kedvetek tartja, akár a pokolba.“

Ki sem felelt; mindenik ijedten hátrált ezek hallatára. —

„Egy óráig meggondolhatjátok magatokat, folytatá, de jól jegyezzétek meg: ki engem meg akar csalni, vagy elárulni, azt agyon lövöm.“

Kevés időre tudtul adaték öregünknek, hogy az összes legénység beleegyezett. Én azonban nagy meglepődésre látam délután a hadigőzöst néhány mért-földnyire tőlünk éjszakknak a part felé tartani.

Alig esteledett be, elkezdődött a négerszállítás. — Csoportonként szállíták e szerencsétleneket a fedezetre s onnét tüstént a hajó alsó üregeibe kergeték őket. Ez zűrzavart használva, észrevétlenül s ruhasomagomat fogaim közt tartva, kötélen leereszkedem egy alsóbb rendű s hajónkat szinte megrakni segített ladikra. Tüstént lelapultam a fenékre s eltávoztam; de a kapitány észrevett s káromkodások közt utánunk kiáltott:

„Vissza! vagy ratok lövök.“

„Ne törődjete velem! Evezetek! evezetek! Előre! Rajta, rajta! evezetek!“ kiálték felindulásomban reszketve. A ladik előre sietett; ekkor egy golyó repült alig egy lábnyi távolságra a kormányostól s elöitünk a vízbe csapott. „Csak rajta vitorla- és evezővel, előre! Hallga! üldözőbe vesznek! azonban nem! nincs idejük!“ Visszafojtott lélekzettel hallgatám a hajóról utánunk küldött káromkodásokat; lassanként mindinkább távolabbról jövének e hangok, végre egészen megszűntek. Meg valék mentve!

Egy óráig eveztem, s még híre hamva sem volt a hadigőzöseknek. A hajósok már visszakészültek, s csak miután minden pénzemet átadtam nekik, szánták el magukat a gőzös keresésére. Még egy óra telt el hasztalan keresésben s a kormányos épen kérdezé tőlem, vajon nem volna-e czélszerűbb a keresést holnapra halasztani? midőn a gőzös lapátjának zajáról észrevettük a gőzös közeldését.

Öt percz mulva fedezetén valék, s elmondám a felvigyázó tisztnak kalandomat; ez rögtön a kapitányért küldött, s a hadigőzös minden erejével azon hajó után

indult, mellyről csak imént álltam odább. A kikötőbe érve, a hajónak csak hült helyét találtuk. Most a tiszték tanácsot tartottak; nekem újra el kellett mondanom a történeteket és az időt, melly előtt „Lucy Anna“ a keresett hajó körülbelül elindulhatott.

Utoljára elhatározták, 20 mértföldnyire egyenesen be a tengernek tartani, minthogy „Lucy Anna“ sem tehetett virradtig nagyobb utat, s ott elvárni a nap felkeltét. Így történt.

Első volt, mit másnap reggel felébredve hallék, az árbockosárban ülő matrónának ezen felkiáltása: „Vitorla, ho!“ Csakugyan láttunk egy hajót közelegni, mellyben nem sokára a keresett Lucy Annára ismertünk. Közelebb érve, szorongást és lőtást futást vetünk észre fedezetén. Mindinkább közelegtünk feléje. Ekkor valami elfojtott jajveszékésfélét hallottunk a víz felett hangzani; ki sem tudta magának e hangot megmagyarázni. Nem sokára a hadigőzös egyik tisztje sajkán elindult Lucy Annára s fedezetére lépett; azonban sehol legkisebb jele sem volt egy négernek. A tiszt már elakará hagyja a hajót, midőn a hajó orrából jövő kiáltás magára voná figyelmét. Káromkodás és szóvita hallatszék s néhány percz mulva egy félig megbékőzt s több sebből vérző ember ugrott ki összetépett ruhákkal a matrónszobából a fedezetre. Jakab Ayres volt. „Vegye szemügyre, kiáltott ő a tisztnak, az előhorgonyt.“ E szavak után a sok vérvesszték közvetében összerogyott. A kapitány e szavak hallatára elhagyta a tisztet, legnagyobb hidegvérűséggel lement szobájába s egy percz mulva pisztoly esattanás hallatszék. — Agyon lötte magát! Az angol tiszt és legényei most gyorsan a hajó elejére siettek, s nagy meglepetésükre láták, hogy a horgony le van eresztve. A hajó legénysége halálos félelemtől elhalaványulva állt egy csoportban, mint egy kövé meredve. „Nagy Isten!“ kiáltott fel a tiszt, a mint a történeteket gyanítani kezdé.

„Gyorsan fel a horgonnyal!“ parancsolá a tiszt. A láncc tagonként emelkedett fel, minden szem e lánccra volt szegezve. . . . Minő fekete tömeg emelkedik most a tenger felszínére? Az elborzadás mindenkit szótlanná tett. Gyanítjátok nemde, mi történt? A felhuzott láncczon élénkbe tüntek az oda kötött néger holt testei. Midőn a Lucy Annán a hadigőzöst láták közelegni, a súlyos horgonyhoz köték e szerencsétlen rabszolgákat, s így dobák be a tenger mélyére, hogy a rabszolgakereskedésre szabott büntetést elkerüljék, és így egyszersmind biztosítva voltak, hogy a fel felmerülő habok a holt testeket fel nem vethetik a tenger színére. . . . *)

A szerencsétlen néger holttestei levétettek a horgonyról s lebocsátattak oda, hol halalukat találták, a tengerbe. A hajó legénysége törvényszék elé állítatott, s elvéve a törvényszabta büntetést. Ayres Jakab kegyelmet kapott; engem pedig díj fejében átszállítottak a legközelebbi hadigőzössel Angolország felé.

Illy borzasztó történetek mindaddig fognak ismételtetni, míg Afrika a keresztény hitet fel nem veszi, s azért ezen szempontból is teljes pártolást érdemel a „Szent Mária társulata“, mert ez tartja fel a középafrikai missiót. Ha egyszer Afrika keresztény lesz: nem

*) Fájdalommal kell itt megjegyeznünk, hogy ez nem költemény, hanem valóságos történet; több ilyen történet már 1831-dik évben a „Fair Rosamond“ és „Black Joke“ nevű hadigőzösktől üldözött „The Rapids“ nevű rabszolga-hajó 250 rabszolgát vetett egymásnoz köztve a tengerbe, hogy minden nyomukat eltörölje.

fog többé embereket eladni s csak így lehet reményünk ez átkos rabszolgakereskedés tökéletes megszűnéséhez.

K n a u z N á n d o r.

A sz. korona feltalálásának története.

B u d a p e s t e napokban fényes ünnepélyeknek volt tanuja, mellyek a magyar nemzet történetében kitünő helyet fognak mindenkor elfoglalni. Hazánk szent ereklyéje, azon sz. korona, melly Szent István, S. Z. László, Nagy Lajos, az igazságos Mátyás, az istenfélő II-dik Ferdinand s más erényekkel tündöklő Fejedelmink halántékát övedzte, az isteni Gondviselés esodaszerű intézkedése folytán ismét az ötlettelé dísz-helyre vitetett, elővonatván ama homályból, mellybe egy bűnös tény azt süllyeszté. A magyar sz. korona feltalálásának története, mint ezt a „Temesv. Ztg.” hiteles kútfő után közli, a következő:

„A magyar koronajelvények. I. 1853-ban sept. 8-án, szűz Mária (Patrona Hungariae) születése napján, egy kis órányira Ó-Orsovától az Allion hegy alatt, a román-bánsági határezred területén, az oláh út mellett, a jelvények fölkeresésével külön missióban megbízott es. k. őrnagy-hadbíró, K a r g e r Titus, két és fél lábnyira a föld alatt egy vas ládát fedezett fel, melly a történeti sz. clenodiumokat tartalmazá. A sokszoros kutatásokat, mellyek ekkorig e becses jelvények fölfedezése végett tétettek, s a felette különös körülményeket, mellyek azok fölfedezésére vezettek, a következő sorokban igyekszünk előadni.

Midőn 1849. évben az austriai hadseregnek, közösen az orosz es. hadsereggel, dicső fegyvertényei után a magyar fölkelő tömegek minden irányban szétporlottak, a felségsértő izgató a magyar koronajelvényeket magával vevé, Oláhország határára menekült. De miután észrevette, hogy a viceovai oláh átmeneti állomáson egy török ferikpasha jelentékeny csapatallal az átmenet felett örködik, s a török területre menekülő fölkelőktől az összes hadiszert és másnemű austriai államvagyon elszedett, nem csekély zavarodásba jutott, hogy miként hozza az említett koronajelvényeket biztosságba. E szorongásban, mindenütt kitüntetett irtózásiánál fogva bármely személyes veszélytől, több, minden inkább, mint eszélyes kísérleteket tett, a főnemlített drágaságokat elrejtetni, s Orsova körül tett különféle tévútra viheto árutazások után eltűnt azokkal a szárazföldön, Uj-Orsova irányában. Ezen zavart tétovázás vállalatában nem maradhatott titokban, ennél fogva megtörtént menekülése után a es. k. kormány azonnal minden lehetséges nyomozásokat a szent palladiumok fölfedezésére megtétetett. Az e végett már akkor kiküldött mostani őrnagy-hadbíró K a r g e r Titus sok körültekintéssel tett nyomozásából mindjárt eleinte egész biztossággal kitűnt, hogy a fölkelő főnök a korona-jelvényeket először Ó-Orsovára hozta, de ott azokat könnyen és bizton nem rejtette el, aztán azokkal a Hercules-fürdőkhöz Mehádiára utazott, de ott még kevesebb alkalmat talált azokat elrejtetni, s így azonnal Ó-Orsovára visszavert, ott azokat Thodor György házában letette, s végre bizalmas emberekkel Csernán át az oláh határ felé e czélra vásárolt lovakkal vitette. Egyuttal kétségkívülvé tétetett, hogy kísérői Ó-Orsován ugyanazon nap ásószereket vásároltak s éjjel a Cserna felé vették útjokat. — Hasonló biztos uton nyomára jöttek annak, hogy a török

csapatok az átkelésnél a fölkelőket és főnöküket pontosan megmotozták, és hogy az utolsó sem akkor, sem a turnszeverini vesztégedő alatt, sem a kalafati áthajózásnál Widdinbe kisebb naszádokon a koronát magával nem vitte.

Tovább folytatott vizsgálódásokból kiviláglott, hogy sem Shumla, sem Kiutahiában nem hordta magával a valódi koronajelvényeket, noha Widdinben egy színezett üveggövekkel díszített papiros-koronával, melly folyvást le volt fátyolozva, azt akará gyaníttatni, hogy a magyar korona birtokában van.

Miután végre az 1849. év óta egész 1853 május hóig a es. k. államterületen egész szorgalommal és szakadatlanul véghezvitt nyomozások azon bizonyosságot nyújtottak, hogy a magyar dráma végét kísérő minden körülmények szembetartásával, a monarchia belsejében gyanított rejtkehelyek minden okszerű alapot nélkülöztek, míg a K a r g e r T. őrnagy-hadbíró által már 1849-ben nyert kutatási eredmények, melly kutatások általa 1850—1852. években ugyanazon kitarással folytatattak, biztossan engedték sejtetni azon valószínűséget, hogy a clenodiumok rejtkehelyének nyomában vannak: ennél fogva ugyanő f. év tavaszán újra megbízott azon feladattal, miszerint a sokoldalú, teljes gonddal összeállított jeleket újra fölvegye, s a koronajelvényeket tartalmazó ládát keresse föl. Az őrnagy ez ügyben azon szempontból indult ki, hogy az elásásnál, ha a kincsét biztos helyre rejtetni akarják, csak kevesen tudhatták a titkot, és hogy az országból menekült fölkelőknek minden esetre oly pontot vagy helyet kellett választaniok, mellyet mind ök, mind küldötteik, habár évek multával is fölálhattak volna; továbbá hogy a fölkelők bizonyosan csak a Cserna felé vették útjokat, s hogy a Csernán tul biztos rejtkeket nem lehetett azért választani, mivel egyrészt a moesáros, ingoványos, semleges föld, másrészt pedig Tufier község és ennek évenként felszántott mezeje a szökésben levő, páni félelemtől hajtott fölkelőket az Allion alá szoritották, mivel épen akkor, midőn az elásás történt, a földmives tengerijét, szilváját és téli alonját takarította be, tehát szüntelen a mezőn forgott, s ennél fogva egy járt helyen minden földhányást észrevett volna, s az elásásnak azon vidéken szóban forgása mellett annak nyomára jönie s végre hozzáférnie kellett volna.

Mind az előbbi években nyert szoros ismerete a főnemlített térnek, mind a legállhatatosb kitarással minden időjárás viszonyosságok közt több hónapokon keresztül, július és augustus havi holdvilágos éjek különös kedvezése mellett véghezvitt átkutatása: az egész térnek, mi mellett a vizsgáló szem minden göröngyöt, minden földet, minden bokrot, sást, ágat, követ, barázdát pontos vizsgálat alá vett, a kereső egy és ugyanazon utat, egy és ugyanazon területet fel s alá talán százszor is bejárt, s hazaérve oda ismét visszament, mintha valami fensőbb hatalom tartaná a helyhez bilineselve, azon gyanításra vezérelték, hogy csak föld, vagy hegyhasadékok vagy fák szolgálhatnak utbaigazító jelek gyanánt a fölálásra.

A nehézség, az Allionon elég gyorsan az elrejtést eszközölhetni, vezette őt az utóbbi gyanításra. A fás tétel pontos megvizsgálása, annak vadszőlő, borostyán stbvel körülvételese vezették K a r g e r őrnagyot azon felföldözésre, hogy egy elszigetelt, a szem elől elrejtett zugában az Allion-ligetnek, az egykor Oláhországba vivő, több mint 15 év óta elhagyott ut mentéken, egy fa-óazon számos különös ágtörések, metszések, s mintegy mesterségesen csinált jelek láthatók. Azon további észrevétel,

hogy több a lomb és bozót között fekvő ágdarabok a megcsontított fákról valók voltak, azon következtetésre vezetett, miszerint az ágak levagdálását nem a föld népe eszközölte, tüzelni valónak használatra, hanem hogy abban más szándéknak kellett rejleni. Ezen részletek vizsgálata közben történt megtalálása egy elegans órakulesnak, s egy még szorgosb kutatás után felfedezett baltanyél, azon következtetésre adtak okot, miszerint ott egy jobbmodu ember járt és dolgozott a baltával.

(Vége a jövő számban köv.)

HAZAI TUDÓSÍTÁSOK.

A sz. korona átvétele s átvitele „Albrecht“ gözös-ről a budai cs. kir. várakba a légnagyobb fénytel ment végbe, mi a nemzet közörömét feltalált nemzeti kincse fölött méltán fejezte ki. Az újra megtalált magyar szent korona és korona-jelvények igazolása végett sept. 15-én délután az ország minden részéből idesietett előkelők színe választott ki, kik kormányzó Főherceg ö cs. kir. Fenségével „Ferdinand Miksa“ földszített gözösön a Promontornál nagybecsű terhének tudatában büszkén horgonyzó „Albrecht“ hadigözös elé ágyudörgés és zene közben siettek, mely a magas megérkezést ismét salvelővésekkel üdvözlé. Lélekemelő volt, midőn bibornok herceg-primás ö eminentiája a sz. koronát, miután a ládából kivétetett, megcsokolá, és azt ö cs. Fenségének szintén megcsokolásra nyújtá, mit az igazolási tagok részéről hasonló tisztelettel követett.

A szent korona valódiságának felismerése után erről jegyzőkönyv készítettett, a fedezeten mindenki forró hálaimára letérdepelt, a magas egyházfő mondá az imát, és e pillanatban a partszélen ünnepi díszben egybegyűlt község is a „Teged Isten dicsérünk“ imát kezdé zengedezni, egyszersmind a hadigözösről, a gellérthegyi erősről, és a vár bástyáiról e fontos pillanatot ágyuk dörögése hirdeté. „Ferdinand Miksa“ gözös visszaérkezésekor mindkét dunaparton, és az ö cs. Fensége lakába vezető uton az összes lakosság volt egybegyűlve, ezerszeres éljenkiáltásban kifejezendő belső örömét a clenodium újra megtaláltatásán.

Milly pompás volt a szent koronának és koronajelvényeknek átvitele ezen reggel a pesti kikötőhelyről a cs. várpalota kápolnájába! Szakadatlanul a legnagyobb lelkesedés kísérte a menetet, a harangszóhoz és ágyudörgéshez a népesség és vidék ide érkezett lakosai sok ezreinek számtalan éljenkiáltásai vegyültek. A korona és a koronajelvények egy hat pompás lóval befogott, Ö cs. k. Apostoli Fensége által külön e végre leküldött császári diszkocsiba tétettek, és hangos áldáskivánatok közt a várkápolnába vitettek, hol zsolozsma alatt ö eminentiája által sajátkezüleg az e végre kijelölt asztalra helyeztetek. Bibornok hg primás ö eminentiája az ország püspökeinek nagyszámu segédlete mellett Te Deumot tartott, mely alatt, valamint minden fontosabb mozzanatainál az egész ünnepélynél ágyusalvók dörögtek. Isten-tisztelet után a templombéli fényes gyülekezet ö cs. kir.

Fensége magas példaadása után a koronajelvények tiszteletére siettek. Azután következett a kiállított csapatoknak elléptetése ö cs. Fensége előtt, ki azután a magas tábornoki kart, a magas clerust, a titkos tanácsosokat, kamarásokat sat. elfogadni, — délután pedig ezek legnagyobb részét ebédre meghíni méltóztatott, mellynél az ö eminentiája által Ö cs. kir. Apostoli Fensége jólétére mondott áldomás zajosan visszonoztatott, s a néphymnuson kívül ágyusalvóktól kísértetett. Estve a színházakban diszeloadások voltak, s a nap ünnepére a testvérvárosok fényesen ki voltak világítva. A tolongás a közszemlére kitett korona láthatására rendkívüli volt.

A sz. korona három napon át, t. i. 16, 17, és 18-án közszemlére és tiszteletre volt kitéve. Sept. 18-án délután 4 órakor az igazoló bizottmány a Sz. István kápolnába ment, a koronát és jelvényeket az igazolási jegyzőkönyv másával a ládába betette és azt bezárta. Sept. 19-kén reggeli 7 órakor a korona a clerus előléptetése mellett, nyolcz mágnás által a 6 fogatu udvari kocsiba vitetett s nagy pompával a vaspálya udvarba, az ott készen álló vasuti udvari kocsiba áttétetett. A cs. kir. hatóságok, és az összes nemesség diszöltönyben a menetet a vaspályaudvarban várta, hova ö cs. Fensége kissé korábban ment. Ez alatt az ö cs. Fensége által kinevezett, főbb-rangu papok és mágnásokból álló küldöttség tagjai a vasuti kocsikban helyeiket elfoglalták, bibornok hg primás ö eminentiája az igazoló tanukkal, ugy szintén az öt helytartósági osztályfőnökök a pályaudvar termében várták mind ö cs. Fenségét, mind a menetet. Mihelyt a láda a vasuti kocsiba behelyeztetett, és ö cs. Fensége abban szintén helyet foglalt, a vonat ágyulövések közt elindult.

TUDÓSÍTÁS. Néhai Skálnik Ferencz, rozsnó-megyebeli ez. kanonok és svédleri plebános általános elismert jelességű, e czim alatti pályamunkája: „Veritas Ecclesiae et Doctrinae Catholicae“ második bővített kiadásban, a rozsnó-egyház megyei iroda utján 40 kr. pgyvel bármennyi példányokban megrendelhető. Megbízásokat elfogad s szíves készséggel teljesítend.

Hegyessy Ede, p. titkár.

Kelt Rozsnón sept. 13. 1853.

Kegyes adományok: A sz. gyermekség társulatának: Egy valaki Sikárlóról 1 fr. 12 kr. p. Felső-Bányai hívek 30 fr. Rónaszéki hívek 5 fr. Györből 46 fr. Sopronyól 15 fr. Az ungvári sz. gyermekégi társulat 21 fr. 36 kr. p.

A közép-afrikai missionak: Szatmár megyéből 31 fr. 17 kr. p.

A Libanon hegyi templomra Györből: 24 kr. p.

A tervezett bécsi templomra Györből: 20 kr. pengő.

Kiadja „a jó és olcsó könyvkiadó társulat“, szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomtatja LUKÁCS LÁSZLÓ, országot 6. sz.